

‘ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಬೆಳುದಿಂಗಳು’ ಎಂಬ ನುಡಿಕಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಭಾಷಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ದ್ರಾವಿಡರ ಸೌಂದರ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ ‘ಚಂದ್ರ’ನಿಗೆ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ. ಬೆಳುದಿಂಗಳನ್ನು ಲೋಹಿಯಾ ಹೀಗೆ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ: ‘ಸಂಜೆಯ ಮಂದ ಬೆಳಕು ಚೆಲುವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದೇನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ಅದು ನಿಜವಲ್ಲವೆನಿಸುವ, ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಚೆಲುವು. ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮಹತ್ವಾಗಿ ಬೆಳಗುವುದು ಬೆಳುದಿಂಗಳೇ’. ಇಂತಹ ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಬೆಳಕನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಆಚರಣೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ತೆಲುಗು ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಉಳಿದುಬಂದಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಪೂಜೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ‘ಬೆಳುದಿಂಗಳಪ್ಪನ ಪೂಜೆ’, ‘ತಿಂಗಳುಮಾವನ ಪೂಜೆ’, ‘ಗುಡಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆ’, ‘ಚಂದ್ರಮ್ಮನ ಹುಯ್ಯೋದು’ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಚಂದ್ರಮ್ಮನ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೂ ಕೂಡ ಒಂದು ವಿಶೇಷವೇ. ಅವರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ‘ಬಾರಕ್ಕ ಬೆಳುದಿಂಗಳೇ ನಮ್ಮೊಂದಿನ ಹಾಲಿನಂತಹ ಬೆಳುದಿಂಗಳೇ’ ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯನ ಆರಾಧನೆಗಿಂತ ಚಂದ್ರನ ಆರಾಧನೆ ಶೂದ್ರ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯ. ಸೂರ್ಯನಿಗಿಂತ ಚಂದ್ರ ಈ ಸಮಾಜಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನಿಕಟ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ನೆರೆಯ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬದಂದು ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನದೊಂದಿಗೆ ‘ಹೊಸ ವರ್ಷ’ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬಲವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ರೈತರು ಕೆಂಪಗಿನ ಸೀಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ‘ಚಂದ್ರ ಸೀಬೆ’ ಎಂದೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಂಪು ಹಲಸಿನ ತೊಳೆಯನ್ನು ‘ಚಂದ್ರ ತೊಳೆ’ ಎಂದು ಈಗಲೂ ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಯ ಚತುರ್ಥಿಯಂದು ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಚಪಾತಿ ಅಥವಾ ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ರಂಧ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದರ ಮೂಲಕ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಶುಭ ಕೋರುತ್ತಾರೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದವರೂ ಕೂಡ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನದ ನಂತರ ರಂಜಾನ್ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು

ಬಾರಕ್ಕ ಬೆಳುದಿಂಗಳೇ

ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿ. ಹೀಗೆ ‘ಚಂದ್ರ’ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಹು ವ್ಯಾಪಕ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೈತರು ನವರಾತ್ರಿ ಮತ್ತು ದೀವಳಿಗೆಯ ನಡುವಿನ ಪೂರ್ಣ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತೆನೆ ಬಂದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಭೂಮಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ‘ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ’ಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಫಸಲು ತುಂಬಿದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷದ ಮೊದಲ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕದಿರು ತಗೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ‘ಪುತ್ತರಿ’ (ಹುತ್ತರಿ) ಎಂದು ಕೊಡವರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿಕರು ಆಚರಿಸುವ ಈ ಆಚರಣೆಯೂ ಕೂಡ ನಡೆಯುವುದು ‘ಕದಿರು ಹುಣ್ಣಿಮೆ’ಯ ದಿನದಂದು. ಹುಣ್ಣಿಮೆಗೂ ನಮ್ಮ ಬೇಸಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನವೆಂಬುದು ವಿಶೇಷ ಸಂಸ್ಕಾರ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅಟ್ಟುಗುಳಿ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷವಾದಾಗ ಮಗುವಿಗೆ ಮೊದಲು ಹಾಲು ತುಂಬಿದ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವನ್ನು ಮಗುವಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಆನಂತರ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಚಂದ್ರನ ಒಡನಾಟ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಂದಿರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಂದ್ರನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ‘ಚಂದ್ರಮಾಮ’, ‘ಮಾವ’ ಎಂದು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೊದಲ ಸಹಪಾಠಿ, ಗೆಳೆಯ ಚಂದ್ರನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಕಾರಣವಾಗಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೂರಾರು ಜನಪದ ಶಿಶುಗೀತೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ‘ಚಂದ್ರ’ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವು ಮೂಲತಃ ಸಂಸ್ಕೃತ ನುಡಿವಲಯದ್ದಲ್ಲ! ಇದು ಆರ್ಯೇತರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಸಮುಚ್ಚಯದ ಮೂಲಕ

ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಸಂಶೋಧಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ‘ಜಲ, ವೃಕ್ಷ, ಚಂದ್ರ, ಲಿಂಗ’ ಹೀಗೆ ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇರುವುದು ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ. ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಪೂಜೆ ಇಂದಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ‘ತಿಂಗಳುಮಾವನ ಪೂಜೆ’, ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆರಾಧನೆ. ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಚರಣೆಯಾದ ‘ಕರಗ’ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಕೂಡ ನಡೆಯುವುದು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ. ‘ಚಂದ್ರ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು’, ಈ ಎಲ್ಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ‘ಚಂದ್ರ ಪೂಜೆ’ ಎಂದರೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳ ಉತ್ಸವ’ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಶಂಬಾ ಜೋಷಿ. ‘ಚಂದ್ರಮ್ಮನ ಹುಯ್ಯುವ’ ಆಚರಣೆಯು ಸುಗಿಯ ನಂತರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯೆಲ್ಲಾ ಪಲ್ಲವಿಸಿ, ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸುಗಂಧ ಬೀರುವ ಚಿತ್ರ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಮ್ಮನ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬ ಮುಗಿದ ಒಂಬತ್ತು ದಿನಗಳ ನಂತರ ‘ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಪೂಜೆ’ 5 ಅಥವಾ 9 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸಕಲೇಂಟು ಜನರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೊನೆ ದಿನ ಅಂದರೆ, ಐದು ಅಥವಾ ಒಂಬತ್ತನೇ ದಿನ ಚಂದ್ರಮ್ಮನನ್ನು ಊರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸಾಗುಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಜಡ್ಡು-ಜಾಪತ್ತು, ಗಾಳಿಸೋಂಕು, ದನ-ಕರುಗಳಿಗೆ ರೋಗ-ರುಜಿನಗಳು ಬಾರದಿರಲಿ ಎನ್ನುವ ಸಾಮೂಹಿಕ ಒಳಿತಿನ ಆಶಯದಿಂದ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಊರು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರಲಿ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ನೆರೆ-ಹೊರೆ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಲಿ ಎನ್ನುವ ಸದಾಶಯವಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮಳೆ ಬಾರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಗಿ ಹಾರೈಸಿ ಗ್ರಾಮದ ಕೂಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ‘ಚಂದ್ರಮ್ಮನ ಹುಯ್ಯುವ’ ಆಚರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ‘ಚಂದ್ರ’ ಪೂಜೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧಿ, ಫಲವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೂಡಿ ಬಾಳುವ ಆದಿಮ ಆಚರಣೆ.

■ ಜಿ.ವಿ. ಆನಂದಮೂರ್ತಿ

ಮಾತೆ ಮತ್ತು	
<ul style="list-style-type: none"> • ಲೋಕದ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ರವಿ ಬೀಜವಾದಂತೆ ಕರಣಂಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ಮನವೇ ಬೀಜ —ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ • ಅದೃಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಡಬೇಡಿ, ಕಠಿಣ ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಡಿ. —ಎ.ಪಿ.ಜಿ. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ • ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳು ಮಹಾತ್ಯಾಗದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. —ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ • ಯಾವಾಗ ಮೌನದಿಂದಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದವನಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. —ಪಿ. ಸೈರಸ್ 	<ul style="list-style-type: none"> • ಸುಖದಲ್ಲೂ ಭಯ, ಅಪಾಯ ಇದೆ. ಕಷ್ಟದಲ್ಲೂ ಹಿತ, ಭರವಸೆ ಇದೆ. —ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬೇಕನ್ • ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಔಷಧಿ ಎಂದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವುದು. —ಸೈರಸ್ • ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖ. —ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೊ • ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಬೇಕೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕು. —ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
<ul style="list-style-type: none"> • ಸುಂದರವಾದದ್ದನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಎಂತಹ ವಿಚಿತ್ರ ಭ್ರಮೆ. —ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ • ಕೆಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅದೇಕೆ ಹಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ನಾನು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾವತ್ತೂ ಇರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕನಸು ಕಂಡು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ಅದೇಕೆ ಈ ರೀತಿ ಇರಬಾರದು. —ರಾಬರ್ಟ್ ಕೆನಡಿ • ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಬೇರೆಂದೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. —ಮನುಸ್ ಅಲ್ ಹಲ್ಲಾಜ್ 	